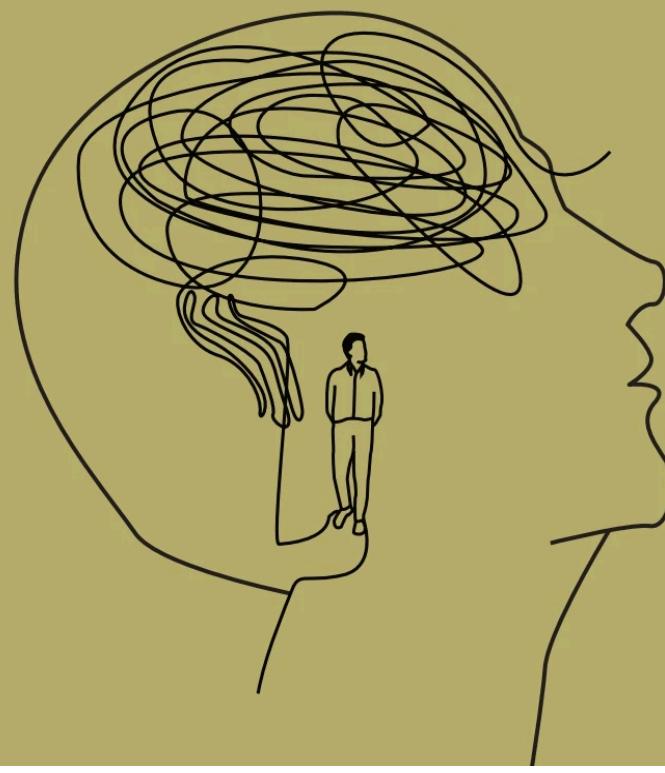

ग्रवास्त्र

प्रत्येकजण कुठे तरी जायचंय म्हणून पावलं टाकतं असतो, नुसतीच धावपळ,
 नुसतीच घाई पण जायचचे कुठे आणि थांबायचे कुठे हे माहित नसताना देखील
 प्रवास करतो, का तर तिथे पोहचलं तर काहीतरी मिळू शकतं, ह्या आशेवर
 आठ दिशांनी चालत असतो मात्र तो विचार करत नाही ह्या मार्गावरून गेलेला
 व्यक्ती कुठे पोहचला असेल, तो कुठे असेल, काय करत असेल, कधीही
 याचा शोध घेत नाही. मला वाटतं विचार करूच नये किंवा शोधू नये कारण
 प्रत्येकाने आपला प्रवास स्वतः अनुभवावा, स्वतःने जगावा, स्वतः आनंद
 घ्यावा तर त्याला प्रवास समजेल, नाही तर सोबत असलेल्या प्रवाश्यांची मनं
 आणि परिस्थिती कधीच समजणार नाही. प्रत्येकाचे मार्ग वेगळे असतात.
 आणि तो प्रवास करताना भेटणारा प्रत्येकजण हा निरनिराळ्या अडचणीत
 असतो. कधीतरी आपणही जाणून घेतलं पाहिजे, हा ह्याच दिशेने का
 निघालाय, हा त्या दिशेने का चालतोय, हा मधीच का थांबला, ह्याला कशाची
 गरज आहे, ह्यांचा मनात नेमके काय असेल थोडक्यात काय.. आयुष्यात
 जमलंच तर एक प्रवास असाही असावा प्रवाश्यांसाठी ही प्रवास करावा..

पारदर्शक | २७

शांतता

एका पात्रात मातीने खराबं झालेलं पाणी असेल, तर त्या पात्राला आपण
एका जागेवरून दुसर्या जागी सतत हलवण्याची क्रिया केली तरं काही फरक
जाणवणार नाही. परंतु त्याचं पात्राला काही वेळ एकाच ठिकाणी शांत ठेवले
तर त्या पात्रातील माती आपोआप खाली तळाशी जाईल आणि पाणी शांत
आणि काही प्रमाणात स्वच्छ दिसेल. त्याचप्रमाणे आपल्या आयुष्यात अशांतता
किंवा कठीण परिस्थिती असेल तेव्हा सतत हालचाल व त्रागा करून संतोष,
शांतता किंवा समाधान मिळणार नाही. त्यामुळे कितीही मोठे संकट असेलं तर
शांतीने किंवा एकाग्रतेने विचार करावा तरं त्याचं उत्तर आवश्य मिळेल...कारणं
अशांततेच उत्तर हे नेहमी शांत हेच असतं

प्रेम

प्रेम करावं प्रत्येकाने पण ते प्रेम स्वच्छ, निर्मळ असावं. त्या प्रेमामध्ये आदर, माया, विश्वास या भावना असाव्यात, कमिटमेंट असावी. कोणत्याही प्रकारचा स्वार्थीपणा नसावा, अगदी निस्वार्थी पणे प्रेम करावं. खरं तर त्या प्रेमामध्ये करुणा, दया, समजूतदार पणाची वृत्ती असावी. प्रेम करण्याची उर्मी असावी. मग ते प्रेम बहिण भावांनं मधील, मित्र मैत्रिणी मधील असेलं, प्रियकर प्रेयसी वरील किंवा पशु पक्षांवर असेल. मग एकमेकांच्या आयुष्यामध्ये त्या प्रेमाचं स्थान शुक्रतार्या प्रमाणे अढळ राहतं. प्रेम करताना मी पणाची वृत्ती नसावी, कमीपणाचा समजण्याचा मोठेपणा असावा. मात्र माणसाचं मन एका जागेवर स्थिर नाही राहतं ते चंचल असतं. प्रेमाची एकाग्रता समजून घेण्याएवजी तो प्रेमामध्ये स्वतः ला काय मिळेलं याचा विचार तो जास्त करतो. आणि तिथेच फसतो. मग प्रेमा पासून दूर होतोचं पण परत ते करण्याची भीती वाटू लागते. प्रेम हे फुला सारखं असतं आपण त्या रोपट्याला किती जपतोय त्या प्रमाणे त्याचं फुल फुलतं असतं. प्रेमामध्ये फक्त नात्यांमध्येच परिपघ्ना असून चालतं नाही प्रेमाला ही परिपक्वहोऊन घावं लागतं. त्याचं त्याला फुलावं लागतं त्याला ठरवून, घडवून करता येत नाही. म्हणून व. पु काळे यांनीही म्हटलंय जिवंतपणी मरण्यासाठी प्रेम करावं लागत...

दिसणं आणि असणं

दिसणं आणि असणं ह्यात खूप जास्त अंतर आहे. अगदी मृगजळासारखं. माणूस हा दिसण्यावर आनंद, सुख शोधत असतो. समजा एखादं छानं, सुंदर स्वप्न पाहिलं तर ते दिसणं झालं. तो भ्रम, भास झाला आणि तो माणूस त्यावरचं आनंदी होत असतो, तो असा विचार करतो कि हे स्वप्न प्रत्यक्षात सत्य असतं तर... परंतु हा विचार करून पुन्हा तीचं गोष्ट तेचं स्वप्न बघतच असतो. मात्र ते प्रत्यक्षात तसं काहीचं नसतं तरीही माणूस दिसण्यावर आनंदी होतो आणि जे मनात आहे किंवा मनाला वाटेल त्याचा निष्कर्ष काढतो..परंतु हे प्रत्यक्षात नाही आणि ते असण्यासाठी माणूस जेव्हा कष्ट करतो तेव्हा तो दिसण्यापेक्षा ते असण्यावर जास्त आनंदी होत असतो... मात्र ते तेव्हा समजते जेव्हा दिसणारा काळ त्याच्यावर आघात करतो....आणि नंतर असण्यासाठी प्रयत्न करतो. पण काही असण्यासाठी आधी ते बघावचं लागतं..

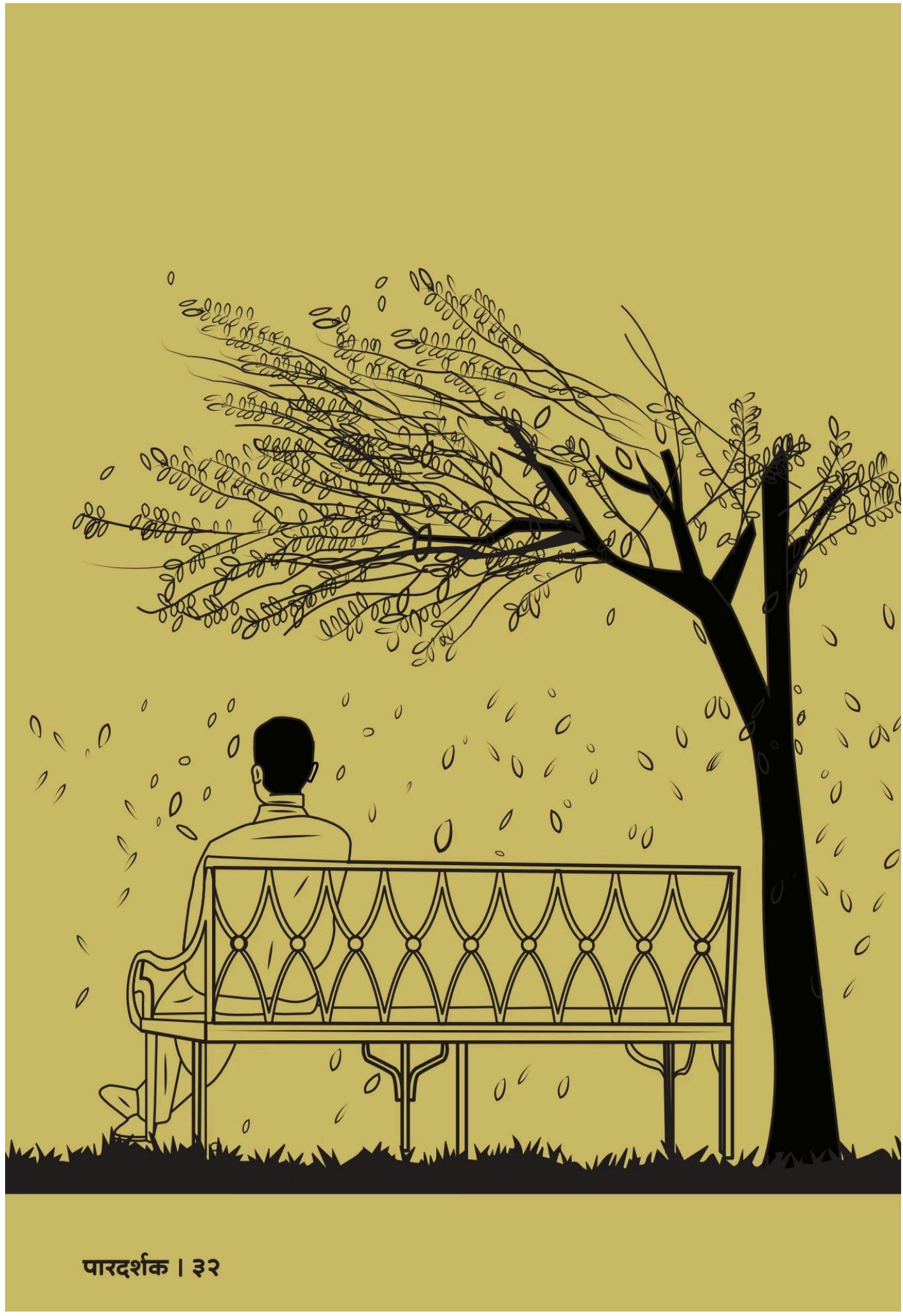
कर्म आणि वेळ

कर्मपाहून वेळेला महत्व द्यायचे नाही, वेळपाहून कर्माला महत्व द्यावे म्हणजे त्या कर्माचा आनंद मनापासून उद्भोगता येतो आणि ते कार्य ही वेळेवरती पूर्ण होण्याचे समाधान मिळते. कर्म करताना मनावरती संपूर्ण ताबा असावा थोडक्यात ते कार्य पूर्ण होण्यावरती लक्ष केंद्रित असावे. नुसतेच मनात त्या कर्माच्या फळाचा आनंद घेऊ नये..शांत, निवांत निजलेल्या रात्री पडलेल्या सुंदर स्वप्नांचं कौतुक हे एकट्यापुरता मर्यादित राहते. पण तेच स्वप्न जर प्रत्यक्षात आणण्यासाठी ते प्रामाणिक कर्म वेळेवर केले किंवा कोणत्याही फळाची अपेक्षा न करता केले तरचं ते जगापुढे आदर्श बनते.

४. मुकरांद

“माणूस सवयीचा गुलाम असतो, एखाद्या
व्यक्तीमुळे एखादी गोष्ट त्याच्या सवयीचा
कक्षेत बसली नाही किंवा मनाप्रमाणे घडली
नाही कि, त्या व्यक्ती ला दोष देण्यास सुरु
करतो, मात्र त्या सवयी स्वतःच निर्माण
केल्या आहेत ते विसरतो...”

एकांत

सगळेच अशू पुसायचे नसतात,
सुखामागे थोडं दुःखही झेलावं
लागते..

मनाच्या कोपन्यात कुरंतरी दुःखाला
जवळ करून भविष्याला पहाव
लागते..

जीवन खूप सुंदर आहे !
सोबत कुणीही नसले तरी
एकट्यानेआयुष्य जगावं लागते ..

सुर्य एकटाच असतो,
अंधाराला जाळणारा...

क्षितिजाच्या एका टोकापासून
दुसर्या टोकापर्यंत किरणे सोडणारा..

तसेच एकट्यालाचं आयुष्य
फुलवता आलं पाहिजे।

रात्र रोज नवीन असली तरी
चांदण तेचं असतं मात्र ते रोज नव्याने
पाहता आल पाहिजे, काजव्याप्रमाणे..

तसेच आयुष्य एकच असतं
रोज नव्याने अनुभवता यायला हवं..

रोज नव्या दृष्टिकोनातून
पाहता यायला हवं..

सोबत कुणाची तुटल्यास किंवा
दूरवर कुणी सोडून गेल्यासं...

संकट आल्यावर
वेदना, दुःख सांभाळता येत
नाहीत म्हणून उदास होऊ नका,

वादळची तक्रार पानांना
करता येत नसते !
म्हणून त्या वेदनाही अनभवून पहा..
स्वतःचं एक जग निर्माण करा,
अर्थांग सागरासारखं.

कधीही गर्व नसलेलं,
सर्वांना सामावून घेणारं..
प्रत्येक फुलपाखराला जवळ
करणार मनं निर्माण करा,
सुंगंध फुलासारखं।

स्वच्छ आणि निर्मळ..
तसंच ओळखीचा नात्यांच्या या
अनोळखी जगात
वान्यासोबत भिरभीरून पहा..
फुलांच्या गंधात हरवून पहा..
फुलपाखरांसोबत फिरून पहा..
अर्थांग समुद्राची शांतता
अनभवून पहा..

स्वप्नांच्या मागे धावून ध्येयाच्या
प्रवाहामध्ये प्रवाहाच्या
विरुद्ध तरून पहा..
उपदेश सोडून लोकांचे
दूरवर जावून, गर्दी सोडून
एकदातरी एकटं एकांतात
जगून पहा.....!!!!

पारदर्शक । ३४

अडगळीची खोली

घुसमटतयं ओ इथे या चार भिंतीमध्ये..
 तुटक्या, फुटक्या वस्तू सोबत नकोस झालयं मला..
 ही अडगळीची खोली नकोसी झालीय...
 माझ्या देहाची निर्मिती करणारा का विसरला असेल मला? किंवा
 त्याला आवडत नाही का मी? भयानक प्रश्न पडतात मला..
 वाट पाहतोय मी..येईल कुणीतरी या बंद चौकटी पलीकडून..
 करेल माझी चिंता कुणीतरी...येईल मला कुणीतरी जवळ..
 उचलून घेईल कुणीतरी टांगलेल्या भिंतीवरून खाली,
 अलगद पुसेल कुणीतरी माझ्या कागदी देहावरील व
 पांढऱ्या भिंतीवर बसलेली धुळ....
 भिंत जरी पांढर्या रंगाची असली तरी मी
 वेगवेगळ्या रंगाच्या वेषात स्तब्ध लटकलोय काळ्या वेदनात..
 आणि अजूनही वाटत राहत, नाही आले कुणी तर,
 असाच गिळायचा या चार भिंतीमध्ला अंधार..
 का असचं कायम राहील मी , इथल्या जिवंत तुरऱ्यामध्ये..
 जर नाहीच आले कोणी तर असाच
 फाटका श्वास घेत जगायचं या काळ्या अंधारात..
 कळत सुद्धा नाही ओ, कधी सरतो दिवस व कधी सरते रात्र..
 अगदी वार दिनांक सुद्धा नाही कळत ..
 कधी कधी तरी वाटतं , मला जन्म देऊन,
 माझ्या कागदी देहावर कोपन्यात त्याची
 स्वाक्षरी करून त्याखाली दिनांक टाकणार तरी येईल का?..
 वाट बघतोय ओ मी त्याची...
 मी स्वप्नातून अचानक जागा झालो...माझ्या स्वप्नात होते,
 जोरात किंचाळण्याचा आवाज आलेला
 एका लटकलेल्या काचेच्या फेममधील चित्राचा...
 म्हणत होते राहवेणा मला कोंदटतय इथे.....
 (एक चित्र स्वप्नात)

“जिथे समजवण्याचे शब्द आणि सम
जून घेणारे मन असेल तिथे गोंधळ^१
उडण्याचा प्रक्ष उभा राहत नाही..”

“आवडता रंग का आवडतो ? कारण
जगात न आवडणारे रंगही अस्तित्वात
असतात. माणूस नेहमी त्याच्या
आवडत्या रंगाचा विचार करतो.”

“काही जिंकण्यासाठी कधी कधी
त्या गोष्टी पासून किंवा व्यक्ती पासून
दूर राहता आलं पाहिजे, म्हणजे ती
हरण्याची भिती वाटतं नाही किंवा ती
हरुन सुद्धा जिंकू शकते. फक्त तोपर्यंत
मनात आशा असावी लागते, संयम
असावा लागतो.”
